SPECIFICUL MECANISMULUI DE MONITORIZARE A FAMILIILOR ÎN DIFICULTATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA
(studiu realizat la A.O. CONCORDIA. Proiecte Sociale)

Valeria MUNTEANU

CZU: 364.012:316.344.7(478) as.munteanu.valeria2019@gmail.com

The article includes the analysis of the monitoring mechanism of families in difficulty in The Republic of Moldova. The author investigates the specific needs of families in difficulty for implementing tailored and personalized interventions. Furthermore, the research conducted within the master's thesis will contribute to the improvement of the legislative normative framework and social policies that provide adequate support to families in difficulty in promoting social inclusion and protecting their rights.

Republica Moldova se confruntă cu diverse provocări socio-economice, care afectează familiile într-un mod semnificativ iar problemele sociale ale familiilor cu copii în situații de dificultate sunt amplificate de sărăcie, izolare și stigmatizare, acces limitat la serviciile sociale și educaționale, migrație, consum de alcool și lipsa locurilor de muncă, ceea ce contribuie la perpetuarea unui mod deprivat de trai și la amplificarea inegalităților sociale.

Conceptul de monitorizare reprezintă observarea sistematică a acțiunilor care au loc într-un anumit context, constituind procesul de colectare a informațiilor cu referire la toate aspectele care implică acest proces. Monitorizarea familiilor în dificultate contribuie la explicarea modului în care evoluează situația după o intervenție asistențială. Totodată, aplicarea monitorizării oferă dovezi clare privind nucleul protecției sociale, impactul asistenților sociali și rezultatele obținute în sprijinirea eficientă a familiilor în dificultate.

Analizând datele statistice naționale și studiile efectuate în acest domeniu putem menționa cu certitudine, că specificul mecanismului de monitorizare a familiilor în dificultate din Republica Moldova reprezintă o temă actuală de studiu, ce necesită o analiză profundă a tuturor aspectelor pentru a putea scoate în evidență problemele și dificultățile acestora.

În ***scopul*** *analizei specificului mecanismului de monitorizare a familiilor în dificultate din Republica Moldova, în baza studierii din cadrul A.O. CONCORDIA. Proiecte Sociale* a fost aplicată o metodologie complexă de cercetare, care a cuprind următoarele ***metode:*** analiza datelor statistice, interviuri aprofundate cu 6 experți din domeniul asistenței sociale, interviuri aprofundate cu 10 părinți, care se confruntă cu diverse dificultăți din 10 localități diferite, 3 studii de caz cu părinții familiilor în dificultate, studiu de caz instituțional, și o activitate realizată cu familii din cadrul serviciului Sprijin Familial cu tematica: „*Metode de disciplinare pozitivă a copiilor”*.

Familiile în dificultate - ca fenomen social extins la scara națională, este legat în mod direct de rata sărăciei. Analizele statistice denotă, că familiile cu mai mult de doi copii și cele monoparentale sunt cele mai afectate de sărăcie. Totuși, cauzele care determină familia să ajungă într-o situație de vulnerabilă nu se limitează doar la sărăcie, ci derivă și din migrațiune, șomaj, problemele de sănătate, violență în familie etc., or, în aceste circumstanțe anume asistența socială contribuie la asigurarea accesului la alimentație corespunzătoare, la un adăpost, la servicii de sănătate, la educație, pentru persoanele care nu reușesc să se adapteze singure [1, p.56].

În rezultatul cercetării am constatat, că problemele sociale ale familiilor cu copii în situații de dificultate sunt amplificate de riscuri și vulnerabilități specifice, printre care:

- ***insuficiența locurilor de muncă*** - „*Foarte greu e să găsim de lucru în sat, toate locurile sunt ocupate, iar până la raion sunt 40 km și este foarte scump și mult de mers*";
- ***nivel de școlarizare redus*** - „*Am absolvit doar nouă clase, tare multe cunoștințe nu am și tot ce lucrez este cu ziua prin sat*";
- ***condiții de trai deprivate*** - „*Casa se risipește, pereții plini cu mucegai, copii nu au camera lor și suntem nevoiți să stăm toți 5 ghemuiți într-o cameră, din cauza celor 6 credite care le avem împreună cu soțul nu ne putem permite să facem reparație*";
- ***relaționare defectuasă la nivel de comunitate*** - „*Tare-i greu din cauza sărăciei, nu suntem luați în serios de vecini și comunitate, copii sunt închiși și nu au nici prieteni, eu, ca mamă sufăr că nu le pot oferi strictul necesar, deoarece lucrez ocazional*".

Analizând și opinia experții în cadrul interviurilor, am stabilit următoarele constatări, care, în opinia lor, am trebui avute în vedere:

- ***necesitatea de servicii sociale*** - „*În lucrul cu familiile în dificultate nostru avem momente dificile, dar încercăm să facem față situațiilor. Există o lipsă de servicii sociale adecvate și personal calificat (consiliere psihologică, suport legal și asistență socială) la nivel de comunități*";
- ***oportunitatea unei abordări intersectorială*** - „*În lucrul cu familiile în dificultate colaborarea între ONG-uri și autoritățile locale este esențială, pentru a asigura o rețea de suport adecvată și pentru a implementa programe eficiente și de ajutoare*".

Potrivit datelor statistice, în anul 2023, la evidență erau circa 13,2 mii copii aflați în situație de risc, 67,2% dintre aceștia fiind din mediul rural. Din totalul copiilor în situație de risc, 12,1 mii de copii au fost din categoria copii neglijați, 515 de copii au fost supuși violenței, 308 copii aveau părinți/un părinte decedat, 111 copii cu ambii părinți dar refuzau să-și exercite obligațiile părintești privind creșterea și îngrijirea copilului, iar restul copiilor aflându-se în alte situații, precum: practicarea vagabondajului, cerșitului, prostituției, copii care au fugit de acasă sau au fost alungați, copii abandonați de părinți [2].

Conform datelor Ministerului Muncii și Protecției Sociale, pe parcursul anului 2023 copiii în vârsta de până la 18 ani au beneficiat de servicii sociale primare, printre care 333 copii au fost beneficiari ai cantinelor de ajutor social și 109 - ai centrelor comunitare de asistență socială. Iar conform pachetului minim de servicii sociale, circa 62,7 mii de copii au beneficiat de sprijin pentru familiile cu copii și circa 2,1 mii de copii - de asistența personală.

În ***concluzie*** menționăm, că fiecare familie în dificultate se confruntă cu diverse nevoi specifice ce necesită implementarea unor intervenții adecvate și personalizate, care în final ***să reușească la prevenirea și gestionarea situațiilor de criză în adaptarea mecanismelor de monitorizare*** care să răspundă nevoilor și familiilor în dificultate contribuind la un mediu mai stabil și mai sănătos în comunitate.

În rezultatul cercetării propunem un șir de **recomandări:**

- Crearea unui sistem integrat de monitorizare centralizat, care să cuprindă colaborarea între diferite organizații în furnizarea serviciilor sociale;
- Susținerea și dezvoltare continuă a personalului implicat în monitorizarea familiilor prin formare continuă și schimb de experiență;
- Promovarea și dezvoltarea serviciilor sociale la nivel de comunitate *(programe extrașcolare, consiliere și terapie familială, centre de zi pentru copii, grupuri de sprijin și advocasy etc.);*
- Încurajarea implicării și participării în procesul de monitorizare și intervenție prin evenimente comunitare și diverse campanii;
- Dezvoltarea de parteneriate și colaborări între organizații guvernamentale și comunitare pentru a promova o abordare integrată și holistică;
- Participarea părinților la programe de educație parentală oferind sfaturi practice pentru îmbunătățirea relațiilor în familie;

Referințe:

1. VARTIC, V. Asistența socială a persoanelor aflate în dificultate. București: Editura Univeristății, 2022. ISBN: 978-606-16-1230-7.
2. Biroul Național de Statistică. Situația copiilor în Republica Moldova în anul 2022. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/situatia-copiilor-in-republica-moldova-in-anul-2022-9578_60434.html [accesat pe 12.06.2024].

Recomandat
***Stela MILICENCO**, dr., conf. univ.*